

Posudek vedoucího bakalářské práce

Příbram za třicetileté války

Jakub Saleman

Bakalářská práce Jakuba Salemana je jednou ze studií zadaných na KHI k problematice vývoje českých měst v období třicetileté války. Autor si v úvodu vytyčil cíle, za něž označil především nástin/uvedení do problematiky, stručný přehled bádání o Příbrami v 17. století, včetně Svaté Hory, a výčet hlavních pramenů a literárních zdrojů. V první kapitole se následně letmo zabývá starší historií města a neopomíjí pochopitelně ani hornictví, které tu sehrávalo důležitou roli, aby v kapitole druhé přešel k vývoji města a přilehlého panství v předbělohorském období (cechy, škola, hospodářství, aj.). Poté se již věnuje třicetileté válce, nejprve v nárysu celému Podbrdsku, ve čtvrté kapitole vojenským událostem v samotné Příbrami, přičemž se opírá hlavně o Lívovu edici, ale zkoumal i archivní prameny. Pátá kapitola je o životě ve městě a má několik podkapitol: obecný vývoj (mj. o náboženských proměnách, o postupném chudnutí zdejších obyvatel a jejich nouzi, o výdajích města ve druhé polovině války, aj.), zločiny a spory ve městě (ty jsou však jen malou sondou do problematiky, jistě by se daly vypátrat další; velmi zajímavý je např. případ vraždy šternberského písaře), ekonomická situace (tu autor porovnává se situací před válkou a dospívá k poklesu cen nemovitostí) a rekatolizace (původně nekatolické město krátce po bělohorských událostech hromadně konvertovalo a důležitou roli v jeho náboženské proměně sehrál také jezuita Albert Chanovský a příchod jezuitů na Svatou Horu v roce 1647, což Saleman patřičně ve své práci reflektuje). Šestá kapitola je věnována obyvatelstvu, kam autor vedle migrací zařadil také lokální osobnosti a především rozbor dochované matriky pro 40. léta 17. století, který patří k vůbec nejzdařilejším částem jeho díla. Dokázal vyzorovat celou řadu důležitých jevů, mj. v případě natality či dávání křestních jmen. Naopak v sedmé kapitole o městské správě postrádám odkazy na více obecných prací (Janák-Hledíková, Ďurčanský aj.), které by autorovi mj. ujasnily poměr mezi termíny konšel, primas, purkmistr, jím chybně interpretovaný (s. 32, 33 – primas a purkmistr nebyli nadřizenými konšeli, ale jedněmi z nich, ve funkci purkmistra se konšelé měli střídát po měsíci). V osmé kapitole o poválečném vývoji města a regionu se nejprve dočteme obecně o Podbrdsku, poté o Příbrami a jejím panství. Zde se autor opírá na prvním místě o Berní rulu a o Soupis poddaných podle víry, jejichž interpretaci pro daný účel velmi dobře zvládl. Zahrnul sem ostatně i rozbor složení příbramského řemeslnictva, čeledě a podruhů. Do poslední, deváté kapitoly zařadil pojednání o Svaté Hoře coby rodičím se poutním místě a věnoval se pochopitelně i zázrakům, z nichž nejeden se udál právě v období třicetileté války. Na s. 45-47 se nachází závěr, za nějž lze autora jistě pochválit – shrnul své poznatky a stanovil (si) cíle do budoucna, jako třeba podrobnější zpracování městských knih a analýzu městské správy. Sám bych ještě doplnil prosopografii členů příbramské honorace a průzkum pramenů jednak v Praze, jednak v archivech měst, s nimiž Příbram v daném období nejvíce korespondovala. V příloze s tradiční podobou (prameny, literatura, seznam zkratk, obrazový doprovod) stojí za zmínku zpracování vybraných matričních údajů do přehledných tabulek.

Salemanova práce je čtivá, má spád a významněji ji neruší ani gramatické, ani stylistické prohřešky (až na občasná „ujetí“ v podobě zanedbatelného množství překlepů, problému se svých/jeho, mj. na s. 2 či 4, chybějících čárek před „a tak“ či „a to“). Vyložených faktografických chyb a nepřesností také není mnoho. Tak na s. 7: právovárečné měšťanstvo rozhodně nebylo příbramskou zvláštností; na s. 20 by se dalo polemizovat s tvrzením, že dům/nemovitost nebyl jistotou – ve 20. letech 17. století ještě rozhodně ano, zvláště ve srovnání s poškozenou měnou; měnou nebyla „kgm“ (s. 21), ale groš míšeňský; autor zaměňuje pojem migrace s emigrací (s. 25 – přesun z Příbrami do Mělníka rozhodně není emigrací); na s. 35 mluví o formanění, správně formanství. To jsou však jen drobnosti. Navíc

se jedná o práci nikoli pouze kompilační, ale ze značné části rovněž pramennou, v níž autor nadstandardně zvládl interpretaci studovaných archivních zdrojů a dokázal dospět k závěrům s obecnější platností, využitelným pro širší badatelskou obec. Současně si připravil velmi kvalitní základnu pro úspěšnou diplomovou práci. Bakalářskou práci Jakuba Salcmana hodnotím jako **v ý b o r n o u**.

V Plzni 28. dubna 2014

PhDr. Jan Kilián, Ph.D.